

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
104/11. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2011. október 6.

A főtanácsnok indítványa a C-366/10. sz.,
The Air Transport Association of America és társai ügyben

Kokott főtanácsnok megítélése szerint az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek a nemzetközi légi közlekedésre való kiterjesztése összeegyeztető a nemzetközi joggal

Az európai uniós jogszabályok nem sértik más államok nemzetközi jog által biztosított szuverenitását, sem a nyílt tenger szabadságát; továbbá összeegyeztethetők a vonatkozó nemzetközi egyezményekkel is.

Az Európai Unió 2003-ban úgy határozott, hogy az európai éghajlatvédelmi politika központi építőelemeként bevezeti az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységeinek kereskedelmi rendszerét¹. Az üvegházhatást okozó gázok légi közlekedésből származó kibocsátásaira eredetileg nem terjedt ki az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer. 2008-ban azonban az uniós jogalkotó úgy határozott, hogy 2012. január 1-jétől e rendszert a légi közlekedésre is kiterjeszti². Ezért első ízben 2012-ben valamennyi légitársaságnak – a harmadik országbelieknek is – az európai repülőterekről induló vagy oda érkező repüléseik tekintetében kibocsátási egységeket kell szerezniük és beváltaniuk.

Több, az Amerikai Egyesült Államokban (USA), illetve Kanadában székhellyel rendelkező légitársaság és légiközlekedési szövetség kereset indított a High Court of Justice of England and Wales előtt aziránt, hogy utóbbi semmisítse meg azokat az intézkedéseket, amelyeket az Egyesült Királyság az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer légi közlekedésre történő kiterjesztéséről szóló irányelv átültetése céljából hozott. Ennek keretében előadják, hogy az Európai Unió azáltal, hogy bevonta a nemzetközi – és különösen a transzatlanti – légi közlekedést is, a nemzetközi jog számos elvét, valamint különböző nemzetközi egyezményeket sértett meg. Szerintük az irányelv egyrészt a Chicagói Egyezménybe³, a Kiotói Jegyzőkönyvbe⁴ és az úgynevezett Nyitott Égbolt Megállapodásba⁵ ütközik. Másrészt szerintük az irányelv sérti a nemzetközi szokásjog azon elveit, melyek szerint minden állam saját légtere felett rendelkezik szuverenitással, érvénytelenek a nyílt tenger feletti szuverenitásigények és a nyílt tenger felett szabadon lehet repülni.

Juliane Kokott főtanácsnok mai indítványában arra a következtetésre jutott, hogy az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek a nemzetközi légi közlekedésre való kiterjesztése összeegyeztető a nemzetközi jog kifogásolt rendelkezéseivel és elveivel.

¹ Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének létrehozásáról és a 96/61/EK tanácsi irányelv módosításáról szóló, 2003. október 13-i 2003/87/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 275., 32. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 631. o.).

² A 2003/87/EK irányelvnek az üvegházhatást okozó gázok kibocsátási egységei Közösségen belüli kereskedelmi rendszerének a légi közlekedésre történő kiterjesztése céljából történő módosításáról szóló, 2008/101/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 8., 3. o.).

³ Az 1944. december 7-én aláírt nemzetközi polgári repülésről szóló egyezmény.

⁴ Az Egyesült Nemzetek Éghajlat-változási Keretegyezményéhez csatolt, 1997. december 11-i Kiotói Jegyzőkönyv (HL 2002. L 130., 4. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 42. kötet, 27. o.).

⁵ Egyrészt az Európai Közösség és tagállamai, másrészt az Amerikai Egyesült Államok közötti, 2007. áprilisi légiközlekedési megállapodás (HL L 134., 4. o.).

Ebben az összefüggésben Kokott főtanácsnok először is megállapítja, hogy a felperes légitársaságok és légiközlekedési szövetségek főszabály szerint nem hivatkozhatnak a felhozott nemzetközi megállapodásokra és a nemzetközi jogra. Amennyiben az Európai Uniót egyáltalán kötik a szóban forgó nemzetközi egyezmények, ezek Kokott főtanácsnok szerint főként a szerződő felek közötti jogviszonyokra vonatkoznak, és nem arra szolgálnak, hogy egyes jogalanyok jogait és érdekeit védjék. A jelen esetben a Nyitott Égbolt Megállapodás rendelkezései közül csupán kettő alkalmazható értékelési kritériumként⁶. A nemzetközi szokásjog szóban forgó elveivel kapcsolatban a főtanácsnok úgy véli, hogy azok az államok szuverenitási jogainak terjedelmét rögzítik, és felségjogaiknak szabnak határt, de nem érintik az egyes jogalanyok jogállását.

Egyebekben Kokott főtanácsnok úgy véli, hogy az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer légi közlekedésre történő kiterjesztéséről szóló irányelv nem ütközik a nemzetközi jogba. A nemzetközi szokásjog kifogásolt elvei és a nemzetközi egyezmények nem vetnek fel jogi aggályt, még akkor sem, ha az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert a repülés olyan útszakaszaira is kiterjesztik, amelyek az Európai Unió tagállamainak légterén kívül esnek. Az irányelv szabályozási tárgya ugyanis csak a légi járművek európai uniós repülőtérrel való indulását és oda való érkezését fogja át, és csak az ilyen indulások és érkezések tekintetében kell a vállalkozásoknak repülésenként különböző mennyiségű kibocsátási egységet beváltaniuk, minek során jogsértés esetén a működési tilalomig terjedő szankció szabható ki velük szemben. Így az irányelvben foglalt szabályozás nem extraterritoriális hatályú, és nem sérti harmadik államok szuverenitási jogait sem. Az indulás és érkezés pedig lényeges és különösen jellemző része minden egyes repülésnek, így az európai unió területén lévő repülőtér mint indulási vagy érkezési hely megfelelő területi kapcsolódási pont ahhoz, hogy az adott repülésre egészében véve kiterjesszék az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert.

A nemzetközi egyezmények szóban forgó rendelkezései kapcsán a főtanácsnok úgy véli, hogy ezek szintén nem érintik az irányelv érvényességét. E tekintetben nem arról szó, hogy az Európai Unió a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezeten (ICAO) kívül megengedhetetlen önálló akcióba kezdett, mivel a Kiotói Jegyzőkönyv az üvegházhatást okozó gázok korlátozását és csökkentését nem az ICAO kizárólagos hatáskörébe helyezi. A Nyitott Égbolt Megállapodás sem zárja ki piaci alapú intézkedések alkalmazását a légi közlekedésből származó károsanyag-kibocsátás tekintetében.

Továbbá az, hogy az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert kiterjesztették valamennyi légi fuvarozó európai repülőterekről induló vagy oda irányuló repüléseire, összhangban van az olcsóbb és azonos versenyfeltételeknek a Nyitott Égbolt Megállapodásban lefektetett elvével. Sőt e kiterjesztés teremti csak igazán meg az esélyegyenlőséget a versenyben. Különben ugyanis a harmadik állambeli légi fuvarozók európai versenytársaikkal szemben jogosulatlan versenyelőnyhöz jutnának, ha az uniós jogalkotó kivette volna őket az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alól.

Végül Kokott főtanácsnok úgy véli, hogy az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében a légi fuvarozóktól nem a vonatkozó nemzetközi jogi egyezmények értelmében vett díjakat és illetékeket követelik. Az európai uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer olyan piaci alapú intézkedés, amely a környezet és az éghajlat védelmére szolgál. Ennek megfelelően a kibocsátási egységeket, amelyeket az európai uniós repülőterekről induló vagy oda érkező repülésekért kell beváltani, az üvegházhatást okozó gázok kibocsátása miatt érvényesítik, s nem pedig az üzemanyag pusztá felhasználása vagy a fedélzeten tartózkodó személyek vagy az ott lévő vagyoni javak miatt.

EMLEKEZTETŐ: A főtanácsnok indítványa nem köti a Bíróságot. A főtanácsnok feladata, hogy teljesen pártatlanul és függetlenül eljárva a rábízott ügy jogi megoldására vonatkozó javaslatot terjesszen a Bíróság elé. A Bíróság bírái most kezdik meg a tanácskozást a jelen ügyben. Az ítéletet későbbi időpontban hozzák meg.

⁶ A Nyitott Égbolt Megállapodás 7. cikke és a 15. cikke (3) bekezdésének második mondata.

EMLÉKEZTETŐ: Az előzetes döntéshozatali eljárás lehetővé teszi a tagállami bíróságok számára, hogy az előttük folyamatban lévő jogvita keretében az uniós jog értelmezésére vagy valamely uniós jogi aktus érvényességére vonatkozó kérdést terjesszenek a Bíróság elé. A Bíróság nem dönti el a tagállami bíróság előtti jogvitát. A nemzeti bíróság feladata, hogy az ügyet a Bíróság határozata alapján elbírálja. E határozat a tartalmilag hasonló kérdésben eljáró más nemzeti bíróságokat is köti.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az indítvány [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

A főtanácsnoki indítvány ismertetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106